

3. Ушаков К. М. Теория и практика повышения квалификации управленческих кадров системы образования в нестабильной ситуации : дисс. ... д-ра пед. наук / К. М. Ушаков. – СПб, 1998. – 68 с.

4. Эльвессон М. Организационная культура / М. Эльвессон. – Харьков : Изд-во «Гуманитарный центр», 2005. – 186 с.

ВИКОРИСТАННЯ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ НАВЧАННЯ У ПРОЦЕСІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ ПСИХОЛОГІВ

Шолох О. А.

*Національний університет «Чернігівський колегіум»
ім. Т.Г. Шевченка, м. Чернігів, e-mail: osholoh72@gmail.com*

Якість вищої освіти в Україні розглядається як один із важливих факторів стабільного розвитку країни. Підвищення якості вищої освіти – одне із найбільш глобальних питань, які поставлені нині перед вітчизняною наукою наукою. Успішне виконання цього завдання залежить від застосування нових методів і технологій навчання, спрямованих на набуття знань, умінь та навичок, необхідних для здійснення навчальної і майбутньої професійної діяльності майбутніх психологів. Особлива необхідність позиціонується у застосовуванні нових мультимедійних технологій, котрі допоможуть майбутнім спеціалістам засвоїти знання, набуті відповідних вмій і навичок, необхідних для реалізації майбутньої професійної діяльності, зроблять процес навчання більш цікавим, насиченим, ефективним та сучасним.

Попри це, слід відзначити, що застосування нових мультимедійних технологій у закладах вищої освіти допомагають сформувати і розвинути професійно-особистісні якості, такі як: наукова позиція, уява, ініціатива, наукове судження, навички самостійної роботи і дослідницької діяльності.

У сучасних науково-педагогічних джерелах акцентується увага на високому потенціалі мультимедійних ресурсів (Н. Савченко, О. Шликова та ін.). Зокрема, у роботах Ю. Казакова, Л. Шевченко розкрито педагогічні умови застосування медіаосвіти в процесі професійної підготовки майбутніх фахівців. Окремі аспекти використання інформаційних технологій у практиці закладів освіти досліджувались в працях О. Суховірського, В. Шакоцько, О. Шиман та ін. Крім того, на сьогодні набуто певний практичний досвід використання мультимедіа у шкільній освіті (Ю. Громова, І. Мураль, Л. Югова та ін.), який свідчить про невпинний інтерес педагогів-практиків до пошуку шляхів ефективного використання мультимедіа.

Сьогодні мультимедійні технології – один з перспективних напрямів у інформатизації освітнього процесу. Мультимедіа- та гіпермедіа-технології інтегрують у собі потужні розподілені освітні ресурси, що здатні забезпечити середовище для формування та розвитку ключових компетентностей, до яких відносяться в першу чергу інформаційна й комунікативна.

Мультимедіа (англ. multimedia – багатокomпонентне середовище) – це комп'ютерні інтерактивні інтегровані системи, що забезпечують роботу з анімованою комп'ютерною графікою і текстом, мовою і високоякісним звуком, нерухомими зображеннями і відео.

Мультимедійна технологія – це технологія, яка дозволяє за допомогою комп'ютера інтегрувати, обробляти і водночас відтворювати різноманітні типи сигналів, різні середовища, засоби і способи обміну даними, відомостями. Це взаємодія візуальних і аудіоефектів під управлінням інтерактивного програмного забезпечення.

Мультимедіа може бути грубо класифікована як лінійна й нелінійна.

Рис. 1. Класифікація мультимедіа

Аналогом лінійного способу подання може бути кіно. Людина, що переглядає даний документ жодним чином не може вплинути на його зміст. Нелінійний спосіб подання інформації дозволяє людині брати участь у поданні інформації, взаємодіючи якимось чином зі засобом відображення мультимедійних даних. Участь людини в даному процесі також називається «інтерактивністю». Такий спосіб взаємодії людини й комп'ютера найбільш повно представлений у категоріях комп'ютерних ігор. Також, нелінійний спосіб подання даних називається «гіпермедіа».

«Мультимедіа» є технологією, що описує порядок розробки, функціонування і застосування засобів обробки інформації різних типів; інформаційним ресурсом, створеним на основі цієї технології; комп'ютерним програмним забезпеченням інформаційного ресурсу; комп'ютерним апаратним забезпеченням, за допомогою якого стає можливою

робота з інформацією різних типів [3]. У перекладі з латини – «мультимедіа» означає «множинний засіб» або «багато середовищ». Оскільки технології мультимедіа є комплексними, окремі їх елементи останнім часом називаються самостійними термінами, де слово «мультимедіа» трансформується в прикметник «мультимедійний/а»: мультимедійна система, мультимедійні програми [5, с. 2–3].

Мультимедійні технології дозволяють інтегрувати різні середовища представлення інформації: текст, статичну і динамічну графіку, відео і аудіозаписи в єдиний комплекс, що дозволяє майбутнім психологам стати активними учасниками освітнього процесу, оскільки видача інформації відбувається у відповідь на їхні дії. Використання мультимедіа забезпечує максимальне врахування індивідуальних особливостей сприйняття інформації. Зважаючи на об'єм навчального матеріалу та рівень складності дисциплін, які вивчаються в університеті, численна кількість викладачів застосовує технології мультимедіа у процесі реалізації мети занять. Як відомо, основними формами навчальних занять у ЗВО є лекції, семінарські та практичні заняття відповідно до навчального плану підготовки майбутніх психологів у процесі бакалаврату та магістратури.

Базовою складовою засобів, які надають теоретичні знання майбутнім психологам є, безперечно, лекційні заняття. Головне призначення лекції – забезпечити теоретичну основу навчання, розвинути інтерес до конкретної навчальної дисципліни, сформувані в студентів орієнтири для самостійної роботи над курсом [5]. Застосування мультимедійних технологій під час проведення цього виду навчальних занять дозволяє викладачеві більш доступно, якісно та інформативно пояснювати обсяг навчального матеріалу

Мультимедійна лекція дозволяє реалізовувати головний дидактичний принцип – наочність. Підвищення якісного показника використання наочності допомагає здобувачам вищої освіти більш швидко засвоїти тему лекції. Залучення різнопланової бази даних (тексти, таблиці, діаграми, відео-, аудіофрагменти), що дає можливість простежити розвиток, еволюцію певного явища чи процесу. Найбільш поширеним видом мультимедійних технологій у вищій школі є мультимедійні презентації [1].

Мультимедійні презентації в освітньому процесі щодо підготовки майбутніх психологів дають можливість значно підвищити ефективність інформації за рахунок її своєчасності, корисності, дозування, доступності, мінімізації шуму, оперативного взаємозв'язку джерела інформації і студента, адаптації темпу подання інформації до швидкості її засвоєння, урахування індивідуальних особливостей здобувачів

вищої освіти. Застосування мультимедійної презентації на лекціях сприяє підвищенню інтересу і загальній мотивації завдяки новим формам роботи. Так, майбутні психологи можуть реалізувати свій дослідницький потенціал, готуючи різноманітні проекти або займатися вивченням окремої теми. Мультимедійна презентація розширює освітній простір заняття підвищує його продуктивність, а також сприяє індивідуалізації і диференціації процесу навчання [2].

Семинарські та практичні заняття можуть бути проведені за допомогою електронного збірника завдань в якому зібрані типові й унікальні завдання з усіх основних тем навчальної дисципліни. При цьому, усвідомлюється зв'язок між отриманими теоретичними знаннями і конкретними проблемами, на вирішення яких ці знання може бути спрямоване критичне мислення майбутніх психологів [5].

Щоб оволодіти мультимедійними технологіями, доцільно ознайомити майбутніх психологів з арсеналом дидактичних можливостей мультимедійних засобів навчання, як:

- урізноманітнення форм подання інформації;
- створення освітнього середовища, яке забезпечує «занурення» студента в уявний світ, у певні соціальні й психологічні ситуації;
- широке застосування тренінгових технологій;
- активізація навчальної роботи студентів;
- посилення мотивації навчання [4, с. 60].

Трансформація освіти вимагає від системи вищої освіти в першу чергу вирішення таких нагальних питань як орієнтація на людину, фундаментальні цінності, рішуча демократизація освіти. Процес навчання не автоматичне вкладання навчального матеріалу в голову того, хто навчається. Він потребує напруженої розумової роботи людини і її власної активної участі в цьому процесі. Особливо ці переконання мають бути усвідомлені майбутніми психологами, які у подальшій професійній діяльності будуть працювати у системі «людина-людина».

Сьогодні в освіті відчутним є пріоритет загальнолюдських цінностей. Згідно з особистісно-діяльнісним підходом до організації освітнього процесу в центрі його знаходиться той, хто вчиться. Відтак, освітній процес у закладах вищої освіти України побудований на засадах студентоцентризму. Формування особистості майбутнього психолога і його професійне становлення відбувається в процесі навчання за певних умов:

- створення позитивного настрою для навчання;
- відчуття рівного серед рівних;
- забезпечення позитивної атмосфери в колективі для досягнення спільних цілей;

- усвідомлення особистістю цінності нових технологій;
- можливість вільно висловити свою думку щодо медіаосвіти;
- викладач-тьютор і супервізор, не є засобом «похвали і покарання», а – колегою і порадиником, компетентним консультантом. Всі ці умови і підсилюють мультимедійні технології.

За інтерактивного навчання відбувається співнавчання, взаємо-навчання (колективне, групове, навчання у співпраці) де і студент, і викладач є рівноправними, рівнозначними суб'єктами навчання, розуміють що вони роблять, рефлексують з приводу того, що вони знають, вміють і здійснюють. Викладач під час інтерактивного навчання виступає як організатор процесу навчання, консультант, фасилітатор, який ніколи не «замикає» освітній процес на собі. Головними у процесі навчання є зв'язки між студентами, їх взаємодія і співпраця. Результати навчання досягаються взаємними зусиллями його учасників, студенти беруть на себе відповідальність за результати навчання.

Нагромаджений вже сьогодні в Україні та за кордоном досвід переконливо свідчить, що мультимедійні технології сприяють інтенсифікації та оптимізації освітнього процесу. Вони дозволяють майбутнім психологам:

- зробити засвоєння знань більш доступним;
- навчитись формулювати власну думку, правильно її формувати, доводити свою точку зору, аргументувати й дискутувати;
- навчитись слухати іншу людину, поважати альтернативну думку;
- моделювати різні соціальні ситуації, збагачувати власний соціальний досвід через включення в різні життєві ситуації та переживати їх;
- вчитись будувати конструктивні відносини в групі, визначати своє місце в ній, уникати конфліктів, розв'язувати їх, шукати компроміси, прагнути до діалогу;
- розвивати навички професійної діяльності.

Крім того, використання мультимедійних технологій у процесі підготовки майбутніх психологів дозволяє реалізувати ідею співробітництва, вчить їх конструктивній психологічній взаємодії, сприяє оздоровленню психологічного клімату в студентському середовищі, створює доброзичливу атмосферу психологічної комунікації.

Висновки. Отже, мультимедійні технології являють собою комп'ютерні інтегровані системи, що забезпечують освітній процес у закладах вищої освіти анімацією, графікою і текстом, високоякісним звуком, мовою, відео і нерухомим зображенням. Мультимедійні програми як своєрідний засіб навчання майбутніх психологів можуть за-

безпечити принципово нову якість: обмін інформацією між студентом і технічною системою відбувається у діалоговій формі, за нерегламентованим сценарієм, який кожного разу сприймається студентом по-новому, а сама комп'ютерна технологія органічно вписується в класичну систему, надає реальну допомогу практичному впровадженню дистанційної форми позиціонування навчального матеріалу.

Література

1. Гуржій А. М. Мультимедійні технології та засоби навчання : навч. посіб. / А. М. Гуржій, Р. С. Гуревич, Л. Л. Коношевський. – Вінниця : Нілан-ЛТД, 2017. – С. 73–132.
2. Мирошніченко В.О. Сутність та структура мультимедійної компетентності педагога [Електронний ресурс] / В. О. Мирошніченко. – Режим доступу: [https://opu-konf at.ua/2014/miroshnichenko_v-o-sutnist/ta_struktura_multimedij. pdf](https://opu-konf.at.ua/2014/miroshnichenko_v-o-sutnist/ta_struktura_multimedij.pdf)
3. Міщенко О. А. Вимоги щодо використання мультимедійних засобів у навчально-виховному процесі. Гуманізація навчально-виховного процесу : зб. наук. пр. / О. А. Міщенко. – Слов'янськ: Сло-в'ян. держ. пед. ун-т, 2009. – С. 240–244.
4. Полюга Г. В. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ / Г. В. Полюга // Наукові записки. – 2008. – № 8. – С. 59–63.
5. Синиця М. О. Використання мультимедійних технологій у навчальному процесі ВНЗ як засіб формування педагогічних знань. Професійна педагогічна освіта: становлення і розвиток педагогічного знання: монографія / за ред. проф. О.А. Дубасенюк. – Житомир : ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – С. 418–438.

SYSTEM OF CONTINUOUS EDUCATION OF PEDAGOGICAL WORKERS DEVELOPMENT IN THE CONDITIONS OF DIGITALIZATION

*Bakhmat N.V., Kamianets-Podilskyi Ivan Ohienko National University
Email: bahger.teacher@gmail.com*

Continuous professional development of research and teaching staff of higher education institutions (HEI) is seen as one of the key areas of education reform in the context of European integration. "Continuous improvement of the system of training and retraining of scientific-pedagogical and pedagogical workers is due to the changing role of man in the modern